

1. Présentation du manuscrit

Le conte *Dua adei sa-ai biak kathaot* « Les deux frères pauvres » est extrait d'un manuscrit du fonds de la Société Asiatique de Paris sous la cote CM 37(19). Ce manuscrit est noté sur papier d'écolier de format 200 x 310 mm, avec couverture cartonnée. Il ne porte aucune date, ni d'indications sur sa provenance.

Ce conte compte 3 pages allant de la page 181 à la page 183.

2. Résumé

Un pauvre homme surveillait du haut de son mirador son champ de maïs. Les heures passaient et l'homme finit par s'endormir.

Ayant vu cet homme se rouler dans sa natte et cesser tout mouvement, des singes qui se trouvaient à proximité pensèrent qu'il était mort et décidèrent d'aller l'enterrer à la montagne d'or. Arrivés en ces lieux, les singes affamés laissèrent le corps dans la fosse et s'en allèrent prendre leur repas. Profitant de l'occasion, l'homme ramassa tout l'or qu'il put. Quelques jours plus tard, les singes se dirent qu'il ne fallait pas laisser ce cadavre dans la fosse d'or et ils décidèrent de ramener le corps dans le champ de maïs. Une fois les singes partis, le paysan se réveilla et s'en retourna chez lui, tout heureux de son butin.

Son frère aîné apprit sa bonne fortune et lui demanda d'où lui venaient ces richesses. Le cadet raconta son histoire et le frère

aîné se rendit au champ de maïs. Là il feignit le sommeil et attendit.

Peu de temps après, le groupe de singes arriva pour manger le maïs et trouva le frère, allongé comme un cadavre dans le champ. Les singes décidèrent de transporter le corps de l'homme à la montagne de fer, la plus proche du champ. Ayant entendu les singes, l'homme se leva et s'exclama qu'il ne voulait pas être enterré à la montagne de fer mais à la montagne d'or.

Les singes effrayés laissèrent tomber l'homme et s'enfuirent.

3. Texte en transcription

Ni tap di kal ndan [< nan] urang adei ndan [< nan] nao ngap apuh pala tangey di dalam glai baruw mang tangei ndan [< nan] jéng naow [< ndaow] ka jaik si taha, baruw mang urang adei ndan [< nan] nao ngap tha baoh tong nih [< ndih] nyik [< khik] apuh tangey nan, halei urang ndan [< nan] biak nyeng [< kheng] di nih [< ndih] , baruw si caik rup trun di ngaok ciew ndan [< nan] nih [< ndih] ngap yaw urang matai, baruw mang harei ndan [< nan] kra dhen nao duah mbang [< mbeng] boah kayuw, baruw mang kra dhen mboh apuh tangey ndan [< nan] biak siam saong mboh urang ndan [< nan] daok nih [< ndih] di ngaok tong, baruw mang kra dhen ndan [< nan] nuec [< nduec] nao ew gep nyu marai, baraw mang kra dhen ndan [< nan] nyu nem [< ndom] saong gep nyu lac dahlak nao mboh urang halei o [< ae] pala 1 apuh tangey pak ndan [< nan] blaoh tangey ndan [< nan] taha pajeng [< paje], blaoh dahlak mboh hu 1 urang matai di ngaok tong ndan [< nan] min dahlak di thau urang halei matai ndan [< nan] o, po tangey ndan [< nan] o thaw, hai lac urang parat lijang dahlak o thuw rei, baraw mang kra dhen ba gep nao si mbeng tangey ndan [< nan] nang [< ndang] 1 dapuel, baraw mang dom kra dhen ndan [< nan] nao aiek mboh biak yuw nan, baraw mang dom dapuel kra dhen ndan [< nan] biai gep lac arak ni cakong urang matai ni ba nao dar ka blaoh marai wek mbeng tangey ni, baraw mang dom kra dhen ndan [< nan] lac njep, baraw mang dom dapuel kra dhen ndan [< nan] cakong urang matai nan ba nao hu matâh jalan, baraw mang kra dhen nan biai gep lac arak ni ba urang ni nao dar pak ngaok cek bathei hai cek pariak, hai lac cek mah, baraw mang dom dapuel kra dhen, nan biai wek lac arak ni ba nao dar pak ngaok cek mah baik tok siam, baraw mang 1 dapuel kra dhen nan, cakong urang nan ba nao tapak cek mah, cek nan di hu urang halei

mboh o baraw mang 1 dapuel kra dhen nan cakong urang ndan [< nan] nao tal cek mah, baraw mang 1 dapuel kra dhen ndan [< nan] jak gep nyu marai kalei labang blaoh dar [182] urang nan, baraw mang kra dhen kalei labang blaoh, blaoh kra dhen jak gap nyu cakong urang nan buh dalam labang min nyu di ka dar o, baraw mang kra dhen lac lapa tian lo nao duah baoh kayau mbeng ka blaoh marai dar, baraw mang 1 dapuel kra dhen nan nao duah baoh kayau mbeng, baraw mang urang nan ndih dalam labang blaoh madeh di ndih tagok mboh dalam labang nan dom mah, baraw mang urang nan mak mah ndan [< nan] nung [< ndung] nang [< ndang] 1 anung, baraw mang urang nan tanaok mata urang ndan [< nan] nih [< ndih] wek dalam labang nan, baraw mang dom kra dhen nan nao duah baoh kayau mbang [< mbeng] trei tian blaoh, baraw mang kra dhen nan marai pak labang krung buh urang dalam nan, baraw mang dom kra dhen biai gep lac arak ni, ba urang ni nao klak pak tong wek baik, dar pak ni jua langua lo, baraw mang dom kra dhen nan pang ka-dha, blaoh jak gep nyu cakong urang nan nao caik wek tapak tong, baraw mang urang nan madeh di nih [< ndih] tagok mboh dalam anung dom mah, nan mang urang nan ba mah nao thang ngap thang thiam mak mah nan blei hamu blei tanah apah halun halak, ngap mada ganep, baraw mang urang ai daok tapak palei bakan blaoh hamit urang mbaik lac urang adei duen mah ralo, baraw mang urang ai nan marai tangi lac adei nao mak mah pak halei blaoh ralo lo yau ni, baraw mang urang adei nan puec tapak, lac dahlak nao pala 1 apuh tangeai [< tangey] pak ngaok cek blaoh dahlak nao nih [< ndih] nyik [< khik] tangey di ngaok tong baraw mang kra dhen cakong dahlak ba nao dar tapak cek mah, kra dhen pachom lac dahlak metai, baraw mang kra dhen kalei labang blaoh buh dahlak tama dalam labang, baraw mang dahlak nih [< ndih] blaoh medeh tagok mboh dom mah dalam labang nan mang dahlak duen mah blaoh dahlak nung [< ndung] 1 anung baraw mang dahlak tanaok mata blaoh dahlak nih [< ndih] wek dalam labang nan, baraw mang dom kra dhen [183] cakong dahlak ba nao caik tapak apuh tangey wek, baraw mang dahlak madeh di nih [< ndih] blaoh dahlak mboh 1 anung mah di ka-ing dahlak blaoh dahlak ba

mah marai thang blaoh dahlak blei hamu blei tanah baraw mang urang ai tangi lac mah daok ralo lei pak cek nan, baraw mang urang adei nem [< ndom] wek lac mah di cek nan thau ka hadom ralo lo baraw mang urang ai hamit adei nem [< ndom] yau nan baraw mang urang ai nan tangi lac apuh tangey adei pala pak halei, baraw mang urang adei ba urang ai nao pataow, baraw mang urang ai nan nik [< ndik] tagok nao nih [< ndih] pak ngaok tong, baraw mang urang adei marai thang, baraw mang 1 dapuel kra dhen nao mbang [< mbeng] tangey baraw mang kra dhen mboh urang nan daok nih [< ndih] pak ngaok tong, baraw mang jak gep nik [< ndik] tagok tong nao aiek, baraw mang kra dhen lac urang halei blaoh marai matai pak ni, kahlaom yau nan dom adei ai drei ngep dhar blaoh cakong urang matai ni nao dar baik, baraw mang urang nan hamit kra dhen daok biai gap yau nan dalam tian ain daok ganang [< ga-ndang] dhit di hu puec sibar o, baraw mang kra dhen cakong urang nan lac si ba nao dar, baraw mang cakong urang nan nao hu matâh cek min di ka tel o, baraw mang dom kra dhen biai gep lac arak ni si ba urang matai ni nao dar pak cek mah hai lac ba nao dar pak cek bathei, baraw mang dom kra dhen nan lac di thau o, ba nao dar pak halei jang hu rei, baraw mang urang ngap mengap matai nan lac ba dahlak nao dar tapak cek mah baik tok siam, baraw mang dom kra dhen takatuak blaoh nyu habik urang nan di ngaok batuw dur lac urang ni matai pajeng [< paje] sibar blaoh nem [< ndom] hu, dom kra dhen nuec [< nduec] nao abih, halei urang nan jaoh ka-ing marai thang wek di hu o./.

